

KVINDEN OG SAMFUNDET

Udgivet af

Dansk Kvindesamfund

Nr. 6.

Kontor: Nørregade 33, St.

21. Marts 1903.

Udgaar hveranden Lørdag.

19. Aag.

Koster 50 Øre Kvartalet (+ 13 Øre i Postpenge i København. + 15 Øre i — i Provinserne.) Enkelte Numre 10 Øre.

MARY STEEN,

kongelig Hoffotograf.

Amagertorv 4, 3.

EMMY THULSTRUP.

Hjemmelavet Konfekt,

tilkendt eneste

Panoptikon B, 1ste Sal o. G.

Telefon 26543.

Marie Steffensens Skole

for Snitmønstertegning.

Tilskæring og Kjølesyning.

Zinnsøgade 2, 2. Sal.

Fagskolen for Linnedsyning.

Nørregade 33, St.,

uddanner Elever i Linnedsyning til Erhverv. Tr. Kl. 10—3.

Dansk Kvindesamf. Fæstekontor,

Nørregade 33, St.,

anviser Husbestyrerinder, Kokke-, Stue- og Barnepiger.

Kvinden og Samfundet.

Bestilles i Provinserne paa nærmeste Posthus og hos Landpostbudene, i København paa nærmeste Posthus og paa Bladets Kontor.

Abonnement 50 Øre + Postpenge, i København 13, i Provinserne 15 Øre Kvartalet.

Kvinden og Samfundet.

Opmærksomheden henledes paa, at „Kv. og Samf.“ giver Abonnentsamlere den sædvanlige Boghandleravance: 40 % saaledes, at man for hver til Kontoret, Nørregade 33, St., indsendt Kvittering fra Postvæsenet paa en Abonnent (dog mindst 5 ad Gangen) vil faa 20 Øre — 1 Kr. for 5 ny Abonenter — tilbagesendt.

Redaktøren træffes i sit Hjem, Amalievej 9, sikkrest 5—7.

Bøger og Blade bedes sendte til samme Adresse. Mundtlig Besked modtages paa Dansk Kvindesamfunds Kontor aabent 8—7, og hertil bedes man henvende sig om alt Ekspeditionen vedrørende.

Klager over Mangler ved Forsendelsen bedes skriftligt indsendt til S. Rasmussen, Ravnsgade 19, 2. Sal.

Kvindelige Studerende i Amerika.

—o—

II.

Fællesuniversiteter.

Allerede i 1833 optog Oberlin Universitetet i Pensylvanien Kvinder blandt sine Elever. Dette betød egentlig ikke Kvindeemancipation; man trængte simpelthen til dannede Kvinder (Lærere) og fandt, at det var den billigste Måde at danne dem paa. Visse Forsigtighedsregler overholdt man; Kvinderne fik kvindeligt Tilsyn; man tillod dem ikke at komme sammen med de mandlige Kammerater uden i Læreres Nærværelse, og man undgik Konkurrence mellem Kønnene ved at stille Kvinderne udenfor alle Præmietagninger. Men Studierne var fælles; og da Eksperimentet lykkedes, fulgte en Del andre Universiteter og Kollegier efterhaanden det her givne Eksempel.

Senere rejste Kvinderne paa alle Omraader Lighedskravet; og baade i Østen og Vesten aabnede en Mængde selv af de mere konservative Universiteter Portene for Kvinderne uden noget Forbehold. Mer end een ung Kvinde har saaledes naaet de højeste Udmærkelser ved de store østlige Universiteter Johns Hopkins, Yale, Cornell o. a. og er bleven betragtet som en Pryd for sin Højskole. *) I 1893 fandtes der i de forenede Stater 237 Fællesuniversiteter og -kollegier, deriblandt de saakaldte Statsuniversiteter, hvoraf hver Stat har sit. Som Regel staar disse langt fra saa højt, som de store Universiteter, der er grundede ved Gaver fra private. Men Undtagelser er der dog. Saaledes det meget ansete Statsuniversitet Ann Arbor i Michigan. Her gøres der den ene Begrænsning, at de medicinske studerende deles i to Hold under de anatomiske Forelæsninger og Dissektionsøvelserne.

Chicagos Universitet er det yngste af de store private Lærdomsmidtpunkter og det, som mange venter sig mest af. Det er kun lidt over ti Aar gammelt, og det er det eneste, som fra sin Begyndelse har stillet Kvinderne i alle Henseender lige med Mænd. Man ansatte straks kvindelige Deans (Degne), en Slags tilsynshavende, som hjælper de unge med den praktiske Ordning af deres Studier. For at kaste Glans over denne vestlige Skole indkaldte man nogle af de mest kendte Kvinder fra de østlige Universiteter, — saaledes maatte Alice Freeman Palmer, tidligere Forstander for Wellesley College, nu gift med en Professor i Harvard gaa ind paa at opholde sig 12 Uger om Aaret i Chicago, — og ansatte dem som Professorer med samme Løn og samme Myndighed som Mænd. Disse „østlige“ Kvinder sørgede omhyggelig for at opretholde den fine Tone, det udprægede Damevæsen, som trives saa godt paa Kvindekollegierne. Det vilde f. Eks. gaa den kvindelige Student

ilde, som blev truffet med en Cigaret i Munden. De „vestlige Piger“ samles dog nok saa gerne om en af deres egne, saaledes f. Eks. om Mrs. Young, tidligere Forstander for en af Chicagos offentlige Skoler, en Dame, som med overlegen pædagogisk Dygtighed leder Undervisningen for baade sine mandlige og kvindelige Elever. Fra alle Sider fremhæves det, at man ved dette Universitet heldig har undgaaet den Fare, der stadig lurar paa Kvindeskolerne i Østen: at de søges for meget af den fine Portion, som der kun vil skaffe sig en overfladisk videnskabelig Fernis. I Chicago arbejdes der paa Livet løs. Der har, hedder det, aldrig været Forskel at kende paa Alder og Køn, høj og lav — ikke engang paa rig eller fattig — andet end den Forskel, som Studenterne selv har skabt ved godt eller daarlige Arbejde. Livet har været sundt og naturligt uden noget kunstlet Væsen, og Kvinderne har sammen med Mændene i fulde Skaaler øst af Kundskabens Kilde.

Men hvor længe var Eva i Paradis? De mange Præmier, som Kvinderne tog, begyndte at falde deres mandlige Kammerater for Brystet. De søgte at hæve sig paa forskellige Maader, blandt andet ved ikke at danse med kvindelige Studenter ved Universitetets Festligheder og det til Trods for, at disse efter hvad en mandlig Indsender i „The Outlook“ forsikrer, var langt mere indtagende end de „indførte“ unge Piger, der kun havde det Fortrin, at alle deres Tanker drejede sig om deres Kavalerer! Ogsaa fra oven begyndte man at se surt til de mange kvindelige studerende, at frygte, at Universitetet skulde blive „en Pigeskole“, at ærgre sig over, at saa mange af „The upper then thousand“ (de øverste ti Tusinde) vedblev at sende deres Sønner til de gamle, østlige Universiteter. Tilsidst tog Præsident Harper aabent Parti mod Kvinderne, og ved at anvende al sin personlige Indflydelse lykkedes det ham at gennemføre den Beslutning i Lærerraadet, at de to Køns Undervisning skal føres hver for sig i de to første Studieaar.

Dette har vakt heftig Modstand ikke blot blandt vedkommende Studenter, men ogsaa blandt mange af deres Lærere og ude i den store Almenhed. Man har kun kunnet forklare sig det derved, at Præsidenten maatte være underkastet et stærkt Tryk fra de Rigmænd, der har oprettet og stadig opretholder Universitetet ved deres Gaver. Ovennævnte Indsender søger Grunden dybere. Dette er, siger han, en stor, almindelig Bevægelse, der ved andre Universiteter — f. Eks. San Franciscos — har ført til, at man vil fastsætte Antallet af kvindelige Studenter til højst 35 pCt. Det er ikke nogen pædagogisk, men snarere en social Bevægelse. At Kvinderne paa noget omhelst Punkt skulde bidrage til at sænke det videnskabelige Niveau, er ganske usandt. Tværtimod. Nej, Sagen er, at Mændene taaler ikke længere at se Kvinderne som deres Konkurrenter paa Arbejdsmarkedet. Og her stiller den ellers saa retfærdige Forfatter sig paa Mændenes Side. Tidligere, siger han, fordoblede Kvinderne vore Glæder og halverede vore Sorger. Nu halverer de vore Indtægter og fordobler Antallet af dem, der søger Ansættelse. Det

er afskyeligt at se amerikanske gentlemen optræde saa barbarisk imod dem; men det maa saa være. Lad først Kvinden opgive dette, saa vil Studenten med Glæde se hende ved sin Side som en Studiekammerat, hvis Dannelse vil gøre hende saa meget kærere som Hustru.

Disse smukke Teorier har allerede mens de endnu næppe er ført ud i Praksis, gjort deres Virkning. Før, siger en kvindelig Indsender i samme Blad, blev Kvinderne behandlet som Studenter mellem andre Studenter, nu bliver de behandlet som Kvinder mellem Mænd. Og Følgen er, at man føler det som en Ulykke for en Student at være Kvinde — det er ikke Intolerance, men en Tolerance, som ofte er langt haardere at bære.

Dansk Kvindesamfund

afholdt den 11. Marts et stort offentligt Møde i „City's Lokaler, i Anledning af det Tilbageskridt i gifte Kvinders Retsstilling, som vil finde Sted, dersom det truende ministerielle Forslag gaar igennem; som man ved, tilsigter dette at ændre Ordet „Forældre“ til „Fader“ i den Lovparagraf som omhandler „rette vedkommende“ Indskriden mod umyndige Børns Indgaaelse af Ægteskab.

Mødet var stærkt besøgt; man saa usædvanlig mange Mænd i Forsamlingen, deriblandt ikke faa Folketingsmedlemmer.

Fru Palline Bagger-Weis talte om gifte Kvinders Retsstilling og gennemgik forskellige Paragrafer i Loven af 1899, der af Mænd almindeligvis regnes som et stort Fremskridt; det paavistes imidlertid klart, at man endnu stedse tog med den ene Haand, hvad der var givet med den anden, og at gifte Kvinders Myndighed ligeoverfor deres Børn i Praksis var lig Nul. Vi maatte have Ægteskabslove, som vi kunde være bekendt at leve under. (Stærk Tilslutning fra Forsamlingens Side).

Flere Talere støttede Fruens Fremstilling, deriblandt Folketingsmand Anton Jensen og Højesteretsadvokat Høgsbro, hvilken sidste desuden fremhævede og ved Citater godtgjorde, at selve de gamle Love i Virkeligheden tilsigtede at give Moderen nogen større Ret indenfor Ægteskabet, end man i Praksis vilde underskrive; naar Resultatet gennemgaaende var hende saa ugunstigt, saa laa det for en Del deri, at Lovfortolkerne nu en Gang var komne i den sørgelige Vane at gaa ud fra, at Manden overalt burde og skulde have Overtaget. Bevidstheden herom kunde da ofte under kritiske Forhold — som, hvor Manden ønskede Skilsmisse for at kunne ægte en anden — drive Hustruen til at samtykke i alle hans Fordringer, om hun blot derved kunde købe sig nogen Moderret overfor sine Børn.

Men at denne Ret ikke burde købes, men ejes, derom var alle enige.

Ogsaa Provstinde Johnsen havde Ordet til et længere Foredrag, hvor hun navnlig angreb Mændenes hidtidige Kvindeideal; dette tilfredsstillende ikke den udviklede Kvinde; man blev derfor nødt til at forme sig et andet,

*) Ved Johns Hopkins Universitet tog Florence Bascom en ualmindelig ærefuld Doktorgrad i Petrologi. Fra Harvard Anvænk udgik Miss Murray, der har en væsentlig Del i de nyere lagtagelser af Dobbeltstjerner. Ogsaa historiske og literaturhistoriske Arbejder af høj Værdi skylder man flere af disse unge Kvinder.